

РЕЗЮМЕ

НА ГОРСКОСТОПАНСКИЯ ПЛАН НА ТП „ДГС САМОКОВ“ (2014/2018г.)

1. Име и местонахождение на ТП „ДГС Самоков“

ТП „Държавно горско стопанство Самоков“ носи името на гр. Самоков, където е седалището му. На север от него се намира ТП „Държавно горско стопанство София“, на северозапад граничи с ТП „Държавно ловно стопанство „Витошко-Студена“, на запад с ТП „Държавно горско стопанство Радомир“, на югозапад с ТП „Държавно горско стопанство Дупница“, а на юг с Национален парк „Рила“. На югоизток се намира бившето държавно лесничейство „Боровец“, което в момента вече е част от стопанството, като отделен горскостопански участък. То граничи на изток с ТП „Държавно горско стопанство Костенец“ и на югоизток с ТП „Държавно горско стопанство Ихтиман“.

Територията на ТП „ДГС Самоков“ се намира основно в Софийска област и малка част в Област София-град. Обхваща части от две общини със съответните землищата в тях, а именно:

- **Община гр. Самоков:** част от землище гр. Самоков, с. Алино, част от землище с. Бели Искър, с. Белчин, част от землище с. Говедарци, с. Горни Окол, с. Долни Окол, с. Доспей, с. Драгушиново, с. Злокучене, част от землище с. Мала Църква, с. Клисурса, с. Ковачевци, част от землище с. Маджаре, с. Ново село, с. Поповяне, с. Продановци, с. Райово, с. Рельово, с. Шипочане, с. Широки дол, част от землище с. Ярлово;

- **Община Панчарево:** част от землище с. Долни Пасарел.

Обзорна уеб-карта на ГСП на ТП „ДГС Самоков“ може да се види на <http://gori.uzdp.bg>.

2. Физико-географска характеристика

2.1. Географско положение

ТП „Държавно горско стопанство Самоков“ се намира между 42°10' и 42°27' северна ширина и 23°14' и 23°38' източна дължина по Гринуич.

Горите и горските площи са разположени по северните склонове на Рила планина, по североизточните и северозападни склонове на Верила планина, по южните и югоизточни склонове на Плана планина и по склоновете на най-южната част на Ихтиманска Средна гора. Стопанството има неправилна форма с дължина от север на юг около 35.6 км и ширина от изток на запад около 36.2 км.

2.2. Релеф

В морфографско отношение, релефът в района на стопанството обхваща части от няколко физикогеографски области в България – Рило-Родопския масив и Краищенско-Средногорската блоково-разломна област. Тя е представена от по-ниските северни склонове на Рила и обхваща част от Мусаленския дял на планината.

2.2.1. Рило-Родопска област

Представена е от по-ниските северни склонове на Рила. Обхваща части от трите големи планински дяла на планината, а именно:

- **Мусаленският дял** е разположен на изток от р. Бели Искър до р. Бистрица (над гр. Долна Баня). Горите и горските площи са разположени по склоновете му на югоизток от с. Бели Искър. Този дял се състои от две големи била, които се пресичат почти под прав ъгъл при връх „Маришки чал“ (2765 м н. в). Те са наречени на имената на най-високите си върхове „Мусала“ (2925 м н. в) и „Ибър“ (2666 м н. в). **Мусаленското било** е масивно, високо и стръмно, като надвишава всички останали била на Рила. В долните му части са разположени най-

продуктивните гори в стопанството – тези от Изборния стопански клас, както и курортния комплекс „Боровец“ с множеството си хотели, вили, ресторанти, магазини, спортни съоръжения и т.н. По-високите му части са заети от клекови формации и високопланински ливади, прорязани от ски писти, лифтове, велеке и други. Тук се намира и най-високата точка в района на стопанството клекова формация над х. „Ястребец“ (2369 м н. в.) по пътеката за х. „Мусала“ – 2500 м н. в. **Ибърското било** е дълбоко набраздено от циркусите и множеството приточни долини на р. Марица. Между всечените долини на реките се издигат стръмни ридове – гребенът „Чамберлия“ между реките Марица и Ибър, ридът „Черната скала“ между долините на Малък и Голям Ибър и т.н. В този район се намират високостъблените гори в землището на с. Радуил.

Мусаленският дял на Рила орографски е свързан с Ихтиманска Средна гора чрез **Шипочански рид** и **„Шумнатица“**. По източните склонове на „Шумнатица“ се простират дъбовите формации в землището на с. Гуцал.

- **Скакавишкият дял** представлява ядрото на планината. На територията на стопанството заема планинските склонове между реките Бели и Леви Искър. Източната част на този клон е най-висока. Представлява остър гребен от скални образувания, над които се издига най-високият връх в тази част на стопанството „Св.Дух“ (2114 м н. в.).

- **Мальовишкият дял** заема най-обширна част от района. Тук се очертават две рязко обособени части – ниска и висока – разделени от Говедарската котловина по р. Черни Искър. Ниската част се нарича „Белчаница“ и е преход между Рила и Верила. На север от р. Лакатица тя се издига до 1655 м н. в., а на юг – главното било на „Лакатишка Рила“ достига в местността „Сахтьовица“ 1650 м н. в. Високата част обхваща района от р. Леви Искър до вододелното било на реките Мальовишка и Урдина река, което представлява югозападната граница на стопанството с Национален парк „Рила“. Най-югозападната точка се намира в района на туристическия център „Мальовица“ в горния край на ски пистата на 1966 м н. в. От нея на изток южната граница с парка се спуска над бившата спортна база „Овнарско“ 1553 м н. в., около километър се движи по пътя за базата и после по р. Голяма Лопушница през вододелното било и нагоре по р. Джопашица се изкачва до „Малкия преслап“ 1869 м н. в. над хижа „Мечит“. От там границата минава по „Царския път“ и през скалния комплекс „Господинкина скала“ 1842 м н. в. слиза до р. Леви Искър.

2.2.2. Краищенско-Средногорска област

Тази област представлява сложна мозайка от планини и котловини с разнообразни посоки на простирание. Представена е от планинските вериги ограждащи Самоковската котловина и самата котловина. Горите в този район заемат 64.2 % от площта на стопанството и се простират по склоновете на следните геоморфоложки единици:

- **Верила** е част от Руйско-Верилската планинска редица. Издига се югозападно от Самоковската котловина. Разделя се от „Белчаница“ чрез Клисурската седловина 1025 м н. в. В сравнение с Рила, тя е доста по-ниска – най-високият ѝ връх е „Голям дебелец“ – 1414 м н. в., има широко плоско било и полегати склонове. Горите и горските площи са разположени главно по северните ѝ части.

- **Плана** е част от Планско-Завалската планинска редица. Простира се между р. Искър и Витоша и огражда Самоковската котловина от северната страна. Орографски е свързана с Витоша чрез Железничката котловина. Най-северозападната точка на стопанството в този район се намира над ханче „Ярема“ на 1290 м н. в. Плана е куполообразна планина и има обширно заравнено било с плоски върхове. Най-високият ѝ връх се намира извън стопанството – вр. „Манастирище“ (1338 м н. в.), а на територията му са разположени „Кралев връх“ (1272 м н. в.) и „Гарваница“ (1245 м н. в.). Към Самоковската котловина се спуска чрез ясно изразени стъпала, покрити с делувий, в който са се образували млади ерозионни форми – ровини. В исторически план планината е била почти обезлесена до 1950 година, като големи части от нея са представлявали поройни земи, ерозиранни площи и редини с малко иглолистни дървета, неизпълняващи никакви функции. В последствие, благодарение на залесителната дейност на стопанството, склоновете ѝ се покриват с иглолистни култури.

- **Ихтиманска Средна гора** се простира източно от р. Искър и орографски е свързана с Рила чрез Шипочански рид и Шумнатица. Формирана е от сравнително ниски ридове, разделени от тесни котловини, което обуславя котловинно-хълмистият и нископланински релеф в района. Най-високата част от Септемврийски рид – вр. „Тръна“ (1275 м н. в.) попада на границата с горскостопански участък „Боровец“, откъдето склоновете на ридата се спускат плавно към Самоковската котловина.

- **Самоковската котловина**, както е описано по-горе, е напълно затворена котловина. През нея протича р. Палакария, а в източната част и р. Искър. Средната ѝ надморска височина е 950 м. Почти изцяло е заета от работни земи, само отделни площи, главно около деретата и реките са залесени с елшови и върбови насаждения или тополови култури.

2.3. Хидроложки условия

Районът на стопанството се отличава с твърде голяма гъстота на хидрографската мрежа.

Река Искър е най-дългата река в България. Изворната ѝ област се намира в Централния дял на Рила, протича почти по цялата дължина на страната и се влива в р. Дунав североизточно от с. Байкал. Общата ѝ

дължина е 368 км, но на територията на стопанството попада около една десета от нея. Водосборният ѝ басейн е 8640 кв. км. Планинският релеф на Рила оказва много силно влияние върху водния отток на реката. Планината попада в област със снежно-дъждовен режим на речния отток, което се вижда от рязко изразеният пролетен максимум и есенен минимум. Реката приема водите на повече от 25 големи притока, някои от които са:

- **Бели Искър** извира под вр. „Реджепица“ от циркусното „Канарско езеро“. Общата му дължина е 27,9 км, но по-голямата част от него е останала в Националния парк „Рила“. Водосборният му басейн е 90,7 кв. км. Както и р. Искър има пролетно-лятно пълноводие.

Река Бели Искър представлява циркусна долина, която прави впечатление с богатството на ледниковите си форми. Това е най-дългата торгова долина в Рила. На нея е построен яз. „Бели Искър“, с обем 15 млн. куб. м, който се използва за водоснабдяване на гр. София. Северно от с. Бели Искър се събира с р. Черни Искър и по този начин се образува р. Искър.

- **Черни Искър** води началото си от „Арамлийските езера“ отначало под името Прав Искър. Общата му дължина е 19,5 км, а само в стопанството – 15,7 км. Има постоянен воден дебит с пролетно пълноводие. За разлика от Бели Искър, чиято долина е образувана под влияние на ерозионните ледникови езици, тук се забелязват предимно акумулативни наслагвания – морени. Десните притоци на Черни Искър – Мальовица, Прека река, Лопушница и т.н. - са образувани по този начин, като при устията им морените достигат най-големи размери.

- **Леви Искър** е най-големият десен приток на Черни Искър. Той води началото си след водослива на Долна и Горна Лева река, които извираат под вр. „Погледец“. Както и Бели Искър, по-голямата част от него протича през Националния парк „Рила“. На територията на стопанството дължината му е едва 6,3 км. Минава през скалните комплекси „Червена стена“, „Средоноса“ и „Арнаутски валог“ и тече в тясно каменно корито от моренен тип, като водите му често се губят под камъните и отново излизат на повърхността. Влива се в Черни Искър северно от с. Мала Църква. Речният му режим не се отличава от този на другите водни течения в Рила.

- **Река Лакатица** е най-големият ляв приток на Черни Искър. Тя разделя „Белчаница“ от „Лакатишка Рила“. Извира от „Белчаница“ под местността „Говедарника“ и общата ѝ дължина до водослива с Черни Искър при с. Говедарци е 9,8 км. Събира водите на доловете от двата рида. По-големите леви притоци от „Белчаница“ са Малък и Голям върли дол, Граничен дол, Широкото дере, Рибни дол, Андреев валог, Гръстовати дол, Голия чифлик, Говедарски дол и други. От „Лакатишка Рила“ се спускат десните ѝ притоци – Равни дол, Бучков дол, Йовова река и Тъмната река, която минава по границата с ТП „ДГС Дупница“. Лакатица меандрира в широка долина, с малък наклон, през планински ливади и картофени ниви. Има постоянен воден дебит, който остава почти непроменен през цялата година.

- **Боровецка Бистрица** може да се нарече още и Мусаленска Бистрица, защото води началото си от „Мусаленските езера“, като събира водите на Гръчка река, Малка Бистрица, Царска Бистрица и Солената вода. Южно от гр. Самоков тя се спуска през полето, преди да навлезе в града поема водите на десния си приток р. Голяма Луковица и след това се влива в р. Искър. Общата ѝ дължина е около 20 км, половината от които попадат на територията на стопанството. Има постоянен воден баланс, защото се подхранва от ледниковите езера.

- **Река Голяма Луковица** извира в района на „Бела поляна“ и се влива в р. Боровецка Бистрица преди гр. Самоков. Дължината ѝ не надвишава 6,5 км, но е сравнително пълноводна, защото протича през високостъблени букови и смесени иглолистни гори.

- **Шипочанската река** събира водите на доловете, спускащи се южно от „Бела поляна“ и „Сефер чешма“ и на километър северно от с. Ново село се влива в яз. „Искър“. Приема водите от склоновете на „Шумнатица“, „Септемврийски рид“ и „Шипочански рид“.

Река Палакария протича през Самоковската котловина и се влива в р. Искър на около километър североизточно от с. Широки дол преди яз. „Искър“. Води началото си от Витоша, отначало като р. Трещеница, която събира водите в района на ”Орловите скали“. Цялата ѝ дължина е 37,7 км, а само на територията на стопанството е 28,2 км. Тя има доста по-малък дебит от до тук описаните водни течения, защото събира водите от южните склонове на по-безводната Плана планина и северните склонове на Верила и ”Белчаница“, които са много по-ниски от централната част на Рила.

В най-северния край на стопанството протича **река Планцица**. Тя е ляв приток на р. Искър. Събира водите от североизточните склонове на Плана планина. Води началото си под местността „Планска орница“, приема водите на редица долове - Злобързов дол, Бариллов дол, Голям и Малък Куртов дол, Мусган, Лубенички дол, Елезишки дол и други и след водослива си с Дългия дол излиза от стопанството. Друг по-голям ляв приток на р. Искър в района е **Вуина река**. И тя събира водите си от североизточните склонове на Плана планина. Извира в местността „Мулежова китка“, западно от с. Горни Окол, минава през с. Долни Окол, движи се успоредно на шосето и се влива директно в яз. „Искър“.

Река Марица е най-дългата река на Балканския полуостров. Води началото си от „Маричините езера“, разположени в циркуса на „Маришкия чал“. Тя отводнява цялата северна половина на Мусаленския дял на планината. Също като р. Искър попада в област със снежно-дъждовен режим на речния отток. Тя събира водите си от област, в която снежите маси се задържат до края на юни. Максимумът на речния ѝ отток е през май, а минимумът – през декември и януари. Някои от по-големите ѝ притоци са:

- **Голяма Сливница** събира водите на Хамам дере и Сладката вода, които извира от двете страни на „Вълчи камък“ (2119 м н. в.). Спуска се под Природна забележителност „Черната скала“, поема водите на р. Малка Сливница и при с. Радуил се влива в р. Марица.

- **Ибър** се образува от водослива на реките Малък и Голям Ибър. Р. Малък Ибър събира водите на многобройните ледникови извори в местността „Орицето“ на преслапа между върховете „Заврачица“ (2633 м н. в.) и „Мусличал“ (2554 м н. в.), а р. Голям Ибър започва под „Ортачал“, като се подхранва от „Чалтъшкото езеро“.

Малка част - около 2 км – от **р. Бистрица (Долнобанска Бистрица)** е част от източната граница на стопанството с ТП „ДГС Костенец“. Тя поема водите от левите склонове на водоразделното било „Мирчовец“.

- **Гуцалската река**, за разлика от дотук описаните водни течения, е ляв приток на р. Марица и води началото си от рида „Шумнатица“ – местността „Сражата“. Протича предимно през дъбово-букови гори и водният ѝ баланс не е така равномерен.

- **Река Левица** се намира в най-ниската част на този район. Също води началото си от рида „Шумнатица“, като обединява водите на две дерета Солище и Дългата ливада. Влива се в р. Очушница извън стопанството, която на свой ред се влива в р. Марица близо до гр. Костенец.

За да се оползотвори правилно оттокът на речните води и главно за напояване на Самоковската котловина, се е провело голямо хидростроителство. Част от водните течения са каптирани, за да могат да се използват за питейни нужди. Основното хидротехническо съоръжение е **язовир „Искър“**. Водосборът му обхваща част от този на р. Искър. Построен е в началото на „Панчаревския пролом“ и е най-големият язовир у нас. Той е котловинен язовир и изпълва широката котловина образувана от реката в началото на пролома. По данни на Басейнова дирекция за управление на водите - Дунавски район общият обем на водохранилището му е 620 милиона куб. м. Основното му предназначение е било да захранва водно-електрическите централи в Пасарел и Кокаляне и отчасти за поливна дейност, но напоследък се използва за задоволяване нуждите от питейна вода на гр. София. Със заповед на Министерство на околната среда и водите, е определена санитарно-охранителна зона около повърхностен водоизточник яз. „Искър“.

Тектонската дейност на територията на стопанството е довела до появата на отделни места на минерални извори с местно значение. В Самоковското поле е направен курорта „Белчински бани“, в който се използват термални води. Минералните извори отначало са били близо до подножието на Плана планина в околностите на с. Алино, но впоследствие са се изместили към р. Палакария. Водата е каптирана на 8,5 м дълбочина, извира с дебит около 9 л/сек, а температурата ѝ е 40,2°C. За питейно-битово водоснабдяване на с. Алино е определена нова санитарно-охранителна зона около водоизточник на подземни води - каптаж „Ело“.

3. Геоложки строеж и петрографски състав

Геоложкият строеж и петрографски състав на района е много разнообразен. ТП „ДГС Самоков“ попада в две морфоструктурни области - Рило-Родопската област и Краищенско-Средногорската блоково-разломна област.

3.1. Рило-Родопска област

Както вече се спомена, тази област е представена от северозападната част на Рила. Основната структура на Рила се е образувала през Палеозоя – Херцинското нагъване. Най-старите скали, които я изграждат са интрузивни и метаморфни. Метаморфните скали изграждат мантията на планината, като често са процепени от интрузията на гранитните маси. Те представляват обширен Гнайсово-мигматов комплекс принадлежащ към докамбрийските литостратиграфски единици – **Малешевска група** и неразчленената **Арденска група**.

3.2. Краищенско-Средногорска област

Представители на тази област са по-ниските Планско-Завалска и Руйско-Верилска планински вериги, Ихтиманска Средна гора и Самоковската котловина. **Планският плутон** изгражда масива на едноименната планина. Ядрото на Плана е заето с интрузията на диорита, по периферията на който се срещат кристалинни шисти и утаечни скали. Плутонът е съставен от скалите на два последователни импулса. Първият е представен от габро и габродиорити, включени като ограничени по размери ксенолити сред скалите на втория импулс. Гранодиоритите, които изграждат почти целия плутон, успоредно с кварцодиоритите, кварцомонодиоритите и левкогранитите, са представители на втория импулс. На прехода към Самоковското поле се разкриват седиментните скали от Алинската и Рельовската свита.

Казаното до тук, показва голямото разнообразие на петрографският състав в района на стопанството. Представен е както от масивни скали – гранити и гранодиорити и от метаморфни скали – гранитогнайси, така и от различни видове седименти – конгломерати и чакъли.

4. Климатични условия

В климатично отношение, територията на ТП „ДГС Самоков“ се намира в **Европейско-континенталната климатична област - Умерено-континенталната климатична подобласт** и обхваща три климатични района, а именно:

- **Климатичен район на високите полета на Западна Средна България;**
- **Планински и нископланински климатичен район на Западна Средна България;**
- **Планински климатичен район.**

Съществува връзка между географското райониране и горскорастителното райониране според „Горскорастително райониране на България“ - 1979 година от проф. Б. Захариев, проф. В. Донов и колектив. Закономерните изменения на климата във вертикална посока, водят до закономерни изменения във видовия състав, производителността на насажденията и типовете месторастения и очертават горскорастителните пояси и подпояси. Според горскорастителното райониране горските територии държавна собственост попадат в две области и заемат съответните пояси и подпояси в тях, а именно:

- **Мизийска област – Краищенско-Ихтиманска подобласт:**

М-II - Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (600-1800 м н. в.):

М-II-1 - Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (600-1000 м н. в.);

М-II-2 - Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1000-1500 м н. в.).

- **Тракийска област – подобласт Рила:**

Т-II - Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (700-2000 м н. в.):

Т-II-1 - Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (700-1200 м н. в.);

Т-II-2 - Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1200-1700 м н. в.);

Т-II-3 - Подпояс на горнопланинските смърчови гори (1700-2000 м н. в.).

Т-III - Високопланински пояс (2000-2500 м н. в.):

Т-III-1 - Подпояс на високопланинските гори от субалпийски смърч и мура (2000-2200 м н. в.);

Т-III-2 - Подпояс на субалпийските формации от единични дървета от клек и храсталаци (2200-2500 м н.в.)

5. Почви

Голямото разнообразие на петрографския състав и релефа в района на ТП „ДГС Самоков“ е предпоставка за развитието на различни почвени типове. Влияние върху почвообразуването са оказали и акумулативната дейност на водните течения и растителните формации. Тук се срещат кафяви горски почви, които са представени с два подтипа – наситени и ненаситени, по най-високите планински части са се образували планинско-горски тъмноцветни почви, а речните наноси са оформили алувиално-делувиални почви.

6. Ерозия

Преди около 50-60 години в района на Самоковска община е имало огромни територии от пустеещи земи, ерозирани терени и редини. Плана планина и бреговата ивица на р. Искър преди построяването на язовира са били почти изцяло обезлесени. По изчисления до 1953 година през чашката на бъдещия язовир са минавали по 4-5 милиона кубически метра наноси годишно, което е показателно какви огромни ерозионни процеси са се развивали тук. През 1953 година, за първи път в страната, е бил изработен проект за техническо укрепване и залесяване на водосборния басейн на яз. „Искър“. В момента все още предвидените в този проект територии са причислени към горите със защитни функции - Гори и земи обект на технически проект за борба с ерозията във водосборния басейн на яз. „Искър“ с обща площ 7901,5 ха, от която залесена 7675,3 ха и незалесена – 226,2 ха (само за горските територии държавна собственост – 5799,4 ха, от която залесена – 5583,1 ха и незалесена – 216,3 ха). В този проект е било предвидено да се залесят 9200 ха поройни земи, 4000 ха голи площи и 4200 ха редини. Само в периода от 1951 до 1960 година са били залесени 10164,4 ха нови гори. Противоерозионните залесявания в района продължават и до днес. Освен залесявания в проекта е бил предвиден строежа на около 6000 куб. м баражи, каменни прагчета, плетчета и клеонажи. Всички тези съоръжения са били построени и голяма част от тях са изиграли вече положителната си роля. Примери в това отношение са редицата баражи с контрабаражи и радиета по Доспейската река със запълнени вече задбаражни пространства, които са залесени с топови култури, баражът на Ръжанска река и други в северната част на „Белчаница“. Много повече са съоръженията изградени в Плана планина - най-големият бараж построен в района е над с. Поповяне, няколко баража с контрабаражи по Вуина река, три баража по Кошев дол, по един по Пишнат дол, Босанкин дол, Користни дол и други. Извършените през тези 50 години противоерозионни мероприятия са оказали много благотворно влияние на околната среда.

На територията на ТП „ДГС Самоков“ вече почти няма райони, в които се наблюдават масово активни ерозионни процеси. На места под влияние на гъстата хидрографска мрежа, силно пресечения терен, лекия механичен състав на почвите и силно ронливата скална основа, както и в районите с активна паща и малка гълнота на дървостойите ограничено се е развила площна и по-рядко браздова ерозия. Лошото е, че успоредно с нея особено по неправилно ориентираните камсионни и най-вече трупчийски пътища е започнал процес на линейна ерозия. Тя се ограничава при ежегодните ремонти на пътищата, но на много места е довела до образуването на сериозни ровини.

7. Растителност

Както вече бе казано, според класификационната схема на типовете горски месторастения, територията на ТП „ДГС Самоков“ попада в две области - Мизийска област – Краищенско-Ихтиманска подобласт и Тракийска област – подобласт Рила. Във вертикално отношение горските масиви са разположени съответните им пояси и подпояси, а именно:

7.1. Мизийска област – Краищенско-Ихтиманска подобласт

Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (600-1800 м н. в.) - М-II

- Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (600-1000 м н. в.) - М-II-1

В този подпояс са разположени 32,4 % от дървопроизводителните площи на горските територии държавна собственост. Естествената растителност заема 62,5 % от площта им. Тя е представена основно от чисти бялборови насаждения, рядко смесени със Смърч. Следват ги буковите насаждения. В зависимост от изложенията, надморските височини и месторастенията в по-ниските части се срещат горунови и церови насаждения. В ниския подпояс се срещат и много други широколистни като Габър, Черна елша, Бяла върба, Трепетлика, горскоплодни и други.

Бялборовите насаждения са разпространени навсякъде, независимо от изложенията и наклоните на терена и месторастенията. В зрелите насаждения на много места се е появил жизнен подраст, който може да се запази при правилното извеждане на възобновителните сечи.

Буквите насаждения заемат по-ниските части на склоновете и предпочитат сенчестите изложения. Те имат предимно издънков или смесен издънково-семенен произход. Насажденията от Зимен дъб и Цер, се намират предимно в този подпояс, но дори и тук високата надморска височина, климатичните и почвени условия не са особено благоприятни за развитието им. Имат предимно издънков произход. Трепетликата единично влиза в състава на някои букови и бялборови насаждения, но понякога образува самостоятелни формации, а Черната елша и Бялата върба са разпространени ограничено само по долините на реките Искър и Палакария.

На много места под склопа на насажденията, а и на голи площи в самостоятелни формации са се развили различни храстови видове. Например под буквите и горунови гори, Леската оформя на места доста гъст подлес. В дъбовите комплекси и особено в покрайнините на насажденията са се формирали смесени храстови съобщества от Червен глог, Шипка, Трънка, Дрян, различни видове Чашкодрян, Птиче грозде и други. Не малко участие под склопа на иглолистните гори имат и някои полухрастови видове като Къшините и Малините. Плодовете им служат за храна на дивеча и освен това привличат туристи, билкари и месното население да ги събират. Индикатор за по-бедни и сухи месторастения се явява Косматият зановец.

Богатството на растителни видове в подпояса става още по внушително, ако разгледаме и разпространените тук тревни видове. В този район те са предимно сухоустойчиви и заемат голите площи и изредените места. По масово разпространение имат Овсигата, Ветрогонът, различните видове мащерки, Сребристият очиболец, Синята жлъчка (цикория), Дебелецът, Лютивата тлъстига, Подрумичето и други.

Стопанството попада в иглолистен район, затова и повечето от културите тук са иглолистни. От широколистните има известно преобладание на буквите култури, които са много млади и често смесени с издънков бук. На места, особено в района около яз. „Искър“ са създадени брезови култури главно с украсна цел, а около пътищата е залесявано и с Акация. По поречието на р. Искър и притоците ѝ, както и около язовира има култури от различни клонове тополи.

Бялборовите култури заемат 65,8 % от всички залесени култури в подпояса. Те са създавани както на бедни, на места ерозиранни месторастения, което много е помогнало за укрепването на терените и спирането на голяма част от ерозията, така и на средно богати и богати месторастения. Черборови култури са създавани по-рядко и предимно на по бедни месторастения. Единично има и култури от Зелена дуглазка, Смърч и Лиственница, създадени на по свежи и богати месторастения.

- Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1000-1500 м н. в.) - М-II-2

В този подпояс са разположени 39,6 % от дървопроизводителните площи на горските територии държавна собственост. Обликът на естествената растителност тук определено се дава от буквите насаждения. Те се развиват на среднобогати и богати месторастения с много добро овлажняване по северните части на склоновете.

По голяма част от тях са издънкови, но се срещат и доста семенни по произход насаждения. Зрелите насаждения имат високи пълноти, което е довело до по-слабото им възобновяване. Успоредно с Бука доста често се среща Трепетликата, която участва и в състава на буковите насаждения и в отделни чисти насаждения. И в този подпояс все още се срещат отделни насаждения от Габър, Зимен дъб и даже Цер.

Бялборовите насаждения заемат 40,4 % от всички насаждения в подпояса. В състава на формираните от него насаждения често се срещат по 1-2 десети Смърч и Ела, които хвърлят много семена и обикновено подраства под боровите насаждения е смесен борово-елово-смърчов. Тук са правени и опити по изкуствен начин да се създадат двуетажни насаждения, като е внасян Смърч под склопа, но резултатите не са много обнадеждаващи, защото залесеният Смърч често линее, изостава в растежа си и загива.

Като подлес и в този район преобладава Леската. В боровите насаждения се среща предимно Обикновената хвойна. Тук е мястото да споменем и широкото разпространение на полухрастовите видове. На сенчестите склонове и под по-гъстите иглолистни гори се развиват Черните боровинки (брусници). По билата, на южните склонове и в поизредените борови насаждения се срещат предимно Червени боровинки (кокози), които обилно плодоносят. На тези места се среща и една от най-ценните билки в България Мечото грозде.

Трудно може да се обхване цялото видово разнообразие на тревистите растения, но могат да се споменат някои от тях характерни за подпояса. Например Светликата е един от най-разпространените видове под склопа на иглолистните гори. В светлите и по-изредени борови насаждения образува гъст чим, докато в смърчовите и буковите гори се среща на туфи. Планинска власатка предпочита средно богатите месторастения в дъбовите гори. По най-влажните места под склопа на смърчовите и елови дървостои най-добре вирее Заешкия киселец, а характерен вид за буковите гори е Лазаркинята. Най-популярното и повсеместно разпространено растение навсякъде е Горската ягода. Тя расте еднакво добре и под склопа на насажденията в съобщества с боровинките, и по поляните заедно с редица други тревни видове. Здравецът най-често се среща по влажни, но силно каменливи терени, докато Машерките предпочитат сухите била и по откритите площи. Покрай реките и потоците никнат хигрофитни видове като Коприва, Мента, Чернокос. По голините растат Камбанки, Незабравка, Делтовиден карамфил и много други. Под склопа на насажденията могат да се намерят лечебни растения като Горската (бадемолистна) млечка, Горската теменуга, Лечебната иглика, но най-често билките растат по горските поляни. Всред тревните съобщества по планинските поляни и ливади могат да се срещнат десетки билки като Жълт кантарион, Лечебен риган, Същинско енъовче, Трицветна теменуга, Бял равнец, Магарешки бодил и т.н. Накрая трябва да се спомене и повсеместно разпространената Орлова папрат, която расте добре и под склопа на насажденията и по голите площи.

7.2. Тракийска област – подобласт Рила

Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (700-2000 м н. в.) - Т-II

- Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (700-1200 м н. в.) - Т-II-1

В този подпояс са разположени 7,0 % от дървопроизводителната площ на горските територии държавна собственост. Естествената растителност заема 78,9 % от площта му. По произход почти по равно са разделени на издънкови и семенни. Тук се намират повечето зрели букови насаждения – 100-150 годишни семенни или 70-80 годишни издънкови дървостои. Трепетликата, както и в предишната област се явява като спътник на Бука и се среща почти във всички букови насаждения единично или с по 1-2 десети. Някъде е формирала и самостоятелни насаждения. По ограничено в ниските части на подпояса са се настанили единични насаждения от Габър и Зимен дъб. Бялата върба и Черната елша заемат алувиално-делувиалните наноси по реките Черни и Бели Искър.

Бялборовите насаждения заемат 28.7 % от всички насаждения в подпояса. Те имат широко разпространение и заемат както по бедни, така и по богати месторастения. Освен бялборови в този подпояс се появяват и отделни насаждения от Смърч и Ела.

В този район Леската оформя доста гъст подлес, а на места е заела изцяло голите площи всред гората. Обикновената хвойна се е настанила под склопа на боровите дървостои. По свежите местообитания тук предполагат разпространението на мезофитни полухрастови видове като Черните боровинки (брусници), Малините и Иглолистката.

От тревните видове най-разпространена е Светликата под склопа на иглолистните гори, но на места се срещат Момкова сълза, Лепка, различни видове Звездици, Лазаркиня. По крайречните ливади на реките Черни и Бели Искър расте Бодлив гръмотрън. По поляните в тревните формации са смесени Червена детелина, Киселец, Лютичета, Червен кантарион, Широколистен живовляк, Кафявоцветен здравец, Див джоджен и много други. Както и в Мизийска горскорастителна област повсеместно е разпространена Горската ягода , а през есента цъфти есенният минзухар - Мразовец.

- Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1200-1700 м н. в.) - Т-II-2

В този подпояс са разположени 19,0 % от дървопроизводителните площи на горските територии държавна собственост. Облика на естествената растителност тук определено се дава от бялборовите насаждения, които заемат 55.6 % от всички насаждения в подпояса. В състава на формираните от него насаждения често се срещат по 2-3 десети Смърч и Ела. Благодарение на това под склопа се формира смесен борово-смърчово-елов подраст.

Освен в състава на бялборовите насаждения, в падините и по високите северни склонове на Рила са се настанили чисти смърчови и по рядко елови насаждения. Те по принцип заемат по-богатите и влажни месторастения. В районите с надморска височина над 1600 метра се появяват и отделни насаждения от Бяла мура.

Освен иглолистните, в среднопланинския пояс все още се срещат букови насаждения. Те заемат 12.9 % от насажденията в подпояса. Разпространени са на среднобогати и богати месторастения с много добро овлажняване по северните части на склоновете. Трепетликата и тук съпътства бука, а по деретата се е настанила Черна елша, която с увеличаване на надморската височина се заменя с Планинска елша.

В този подпояс под склопа на насажденията преобладават хвойновите формации, като освен Обикновената хвойна, в района над селата Бели Искър и Мала Църква е единственото находище в България на Казашка хвойна. По горното течение на притоците р. Искър и изобщо по по-влажните места в планинската част се срещат единични храсти Черен бърз или Червен бърз. Тук може да се спомене и Бодливо френско грозде, което е рядък вид, но има много добри вкусови качества.

И тук тревните формации са изключително разнообразни, като в тях преобладават хигрофитните видове - често редки видове и ценни лечебни растения – различни видове шапичета, салепи, тинтяви, лютичета, Червено омайниче, Трицветната теменуга, Бяла чемерика и други. От папратите тук се срещат предимно Мъжка папрат и Женска папрат.

Единично се срещат чисти култури от Зелена дуглазка, Черен бор и Ела.

- Подпояс на горнопланинските смърчови гори (1700-2000 м н. в.) - Т-II-3

В този подпояс са разположени 2,0 % от дървопроизводителните площи на горските територии държавна собственост. Естествената растителност е представена почти по равно от три различни дървесни вида – Бяла мура, Смърч и Бял бор, и от смесени насаждения от същите видове. Тук се намират и клековите насаждения, които определят горната граница на горите в района.

Храстовите видове са представени основно от Обикновената хвойна, но се срещат и някои ниски видове шипки, като Бодливата шипка и Остролистната шипка.

От високопланинските видове сред тревните съобщества се намират Алпийски лапад, Бяла чемерика, Синя самакитка, Жълта тинтява т.н.

Културите заемат около 27,8 % от площта на подпояса и са съставени от същите дървесни видове. Преобладават културите от Бяла мура и Смърч. Състоянието им е много добро и това е основание да се разчита и в бъдеще на тези видове за залесяване.

Високопланински пояс (2000-2500 м н. в.) -Т-III

- Подпояс на високопланинските гори от субалпийски смърч и мура (2000-2200 м н. в.) - Т-III-1

В подпояса са разположени 1,8 % от дървопроизводителните площи в тази част на стопанството. Почти изцяло са частна собственост. Естествената растителност се състои от мурови насаждения и клекови формации с единични надлесни дървета от бяла мура и високопланински смърч. На тази надморска височина те трудно се справят с тежките лесорастителни и климатични условия.

- Подпояс на субалпийските формации от единични дървета от клек и храсталаци (2200-2500 м н. в.) - Т-III-2

Този подпояс е зает изцяло от клековите формации в горната граница на гората и високопланинските пасища, поляни и спортни съоръжения - ски писти, лифтове, влекаре и т.н.

8. Типове месторастения

Горските типове месторастения са определени на базата на относителната еднородност на климатичните, почвени, релефни и хидроложки условия. Те обхващат горски площи с относително еднакъв лесорастителен ефект. При еднакви други условия, типовете горски месторастения се определят на базата на подтиповото разнообразие на генетичния тип почва. Разгледаните до тук физико-географски, хидроложки, геоложки, климатични, почвени и растителни условия на ТП „ДГС Самоков” обуславят едно много голямо типово разнообразие в рамките на двата планински пояса. Тук са определени и картирани 15 типа месторастения, като две от тях са интразонални – един на скални и урвисти терени и един на ерозирани почви.

Т - Тракийска горско-растителна област

Р - Подобласт Рила

Т-II - Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (700-2000 м н. в.)

Т-II-1 - Подпояс на нископланинските гори от горун, бук и ела (700-1200 м н.в.)

ВС-2,3 (69) - крайречно, свежо до влажно на алувиална почва

СД-2,3 (70) - свежо до влажно, на тъмна кафява горска почва

С-2 (71) - свежо, на преходна кафява горска почва

В-1,2 (72) - сухо до свежо, на светла кафява горска почва

Т-II-2 - Подпояс на среднопланинските гори от бук, ела и смърч (1200-1700 м н. в.)

Д-2 (73) – богато, свежо, на кафява горска почва
Д-3 (74) – богато, влажно, на кафява горска почва
С-2 (75) – средно богато, свежо, на кафява горска почва
С-2,3 (76) - средно богато, свежо до влажно, на кафява почва

Т-II-3 - Подпояс на горнопланинските смърчови гори (1700-2000 м н. в.)

СД-2,3 (84) - свежо до влажно, на планинско-горска тъмноцветна почва
В-2 (85) - свежо, на планинско-горска тъмноцветна почва

Т-III - Високопланински пояс (2000-2500 м н. в.)

Т-III-1 - Подпояс на високопланинските гори от субалпийски смърч и мура (2000-2200 м н. в.)

С-3 (86) - влажно, на планинско-горска тъмноцветна почва
В-2 (87) - свежо, на планинско-горска тъмноцветна почва

Т-III-2 - Подпояс на субалпийските формации от единични дървета от клек и храсталаци (2200-2500 м н. в.)

В-2,3 (88) - свежо до влажно, на планинско-горска тъмноцветна почва

Месторастения на каменливи и скални склонове

Т-II - Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (700-2000 м н. в.)

А-0,1 (130) – много бедно, много сухо, скално и каменливо

Ерозиран типове месторастения

Т-II - Среден планински пояс на горите от бук и иглолистни (700-2000 м н. в.)

В-1,2 (133) - група сухи, сухи до свежи и свежи месторастения на слабо или средно ерозиран почви.

9. Характеристика на горските територии

Общата площ на горските територии на ТП „ДГС Самоков“ е 56928 хектара и са разположени на част от територията на Община Самоков и части от землището на с. Долни Пасарел – Община Панчарево.

Разпределението на площта по вид собственост е:

Вид собственост	Площ /ха./
Държавна собственост	31144,0
Общинска собственост	17499,0
Собственост на физически и юридически лица	8249,0
Друг вид собственост	36,0

Разпределението на площта в зависимост от функциите на горите е:

Функционална категория	Площ /ха./
горски територии със стопански функции	28308,0
горски територии със защитни функции	11154,0
горски територии със специални функции	17466,0

Общата площ на териториите управлявани от ТП „ДГС Самоков“ е 31144 ха (горска територия държавна собственост), от която: залесена - 29889 ха, незалесена - 335 ха, недървопроизводителна - 920 ха.

Стопанството е разделено на седем горскостопански участъка, а именно:

- I - Горско-стопански участък „Язовир Искър“;
- II - Горско-стопански участък „Самоков“;
- III - Горско-стопански участък „Бели Искър“;
- IV - Горско-стопански участък „Говедарци“;
- V - Горско-стопански участък „Белчин“;
- VI - Горско-стопански участък „Ковачевци“;
- VII - Горско-стопански участък „Боровец“.

10. Планирани мероприятия в горски територии държавна собственост

10.1. Сечи

Съобразно биологическите особености на дървесните видове, типовете месторастения, състоянието на насажденията и целта на стопанисването е предвидено да се водят следните видове възобновителни сечи: краткосрочно-постепенна, постепенно-котловинна, групово-постепенна, групово-изборна, единично-изборна и гола сеч.

С цел регулиране бъдещия състав на културите и насажденията, повишаване на тяхната продуктивност и устойчивост, за използване на естествения отпад, подържане на добро санитарно състояние и съкращаване срока

за производство на технически зряла дървесина, през следващото десетилетие е предвидено да се водят следните видове отгледни сечи: осветления, прочистки, прореждания, пробирки, изборно прореждане, селекционни, санитарни, принудителни и технически.

Общото предвидено ползване на дървесина за 10-годишен период възлиза на 661775 м³ стояща маса или 522966 м³ лежаща маса.

Процентното му разпределение по видове сечи е както следва:

- от възобновителни сечи - 56 %;
- от отгледни сечи - 42 %;
- от санитарни сечи – 2 %.

Разпределението на предвидената за отсичане през десетилетието стояща, съответно лежаща дървесина по дървесни видове е както следва:

Ползване по дървесни видове за десетилетието по ГСП		
Дървесен вид	Стояща	Лежаща
Бял Бор	315745	239502
Бяла мура	4155	3233
Веймутов бор	35	22
Ела	39385	30873
Зелена дугласка	5360	4054
Лиственица	160	110
Смърч	116700	88757
Черен бор	15745	11998
Благун	880	800
Бреза	1865	1701
Бук	98465	85213
Бяла акация	420	387
Бяла върба	20	20
Габър	8960	7506
Джанка	10	7
Дребнолистна липа	370	333
Зимен дъб	30370	27452
И-214	640	577
Ива	90	80
Клен	5	5
Мъждряк	20	20
Планински ясен	10	9
Сребролистна липа	45	39
Трепетлика	7275	6717
Цер	14190	12774
Червен дъб	10	10
Череша	5	5
Черна елша	190	179
Черна топола	530	482
Явор	120	101

От предвидената за отсичане стояща маса през десетилетието, ще се добият следните основни групи сортименти, в процентно отношение:

- едра строителна дървесина – 35 %;
- средна строителна дървесина – 20 %;
- дребна строителна дървесина – 3 %;
- дърва за огрев – 22 %;
- отпад – 20 %.

10.2. Възобновяване и залесяване

Условията в района на ТП „ДГС Самоков“ са благоприятни за естественото семенно възобновяване в голямата част от стопанството, но въпреки това в някои зрели насаждения възобновяването е затруднено. Правилното извеждане на възобновителните сечи и грижата за подраства дават основание в бъдеще да се разчита изключително на естественото възобновяване.

Възобновяването на семенния бук е по-слабо. В почти всички случаи възобновяването от бял бор е в голите площи, като светлолюбив дървесен вид. Обикновено бялборовите зрели гори се възобновяват със сенкоиздръжливи видове (смърч, ела и бук), но не винаги това е възможно в месторастения, които не са подходящи за тези видове. Често възобновяването е неравномерно разположено по площта.

Казаното до тук показва, че е необходимо да се вземат мерки за подпомагане на възобновяването в иглолистните гори в стопанството. В настоящия горскостопански план за тази цел са предвидени на първо място **изсичане на подлеса** и храстите под склопа на зрелите насаждения на площ 764,4 ха и разрохкване под склопа на площ от 421,3 ха.

Наред с това, през следващото десетилетие ще се разчита и на изкуственото залесяване. Предвидено залесяване върху минимална площ от 34,3 ха.

Дървесните видове предвидени за залесяване са избрани съобразно типовете горски месторастения с оглед осигуряване на оптималния бъдещ целеви състав на културите и насажденията. Ще се залесява с иглолистни – 76 % и широколистни дървесни видове – 24 %. От дървесните видове най-голямо е участието на белия бор, смърча и бука, които са местни видове, общо – 81 % на среднобогати месторастения, които ще се залесяват в пожарища, на сечища и след гола сеч в зрели насаждения. С иглолистни смесени с широколистни ще се залесяват пожарищата и сечищата, а с хибридни клонове топола ще се залесява след окончателна сеч на зрели тополови култури.

Залесяванията ще се извършват чрез садене на стандартни фиданки. Досегашният опит показва, че най-добри резултати се получават при пролетното залесяване, затова и в бъдеще залесяването следва да се извършва през този сезон.

За по-добро прихващане, укрепване и склопяване е необходимо да се полагат грижи за новосъздадените култури. В общи линии, те ще се свеждат до окопаване, отстраняване на плевелите, които заглушават младите фиданки, своевременно осветляване и отглеждане на културите, ограждане при нужда и т.н.

Разрохкване под склопа (ръчно) ще се извърши в зрели насаждения със затруднено възобновяване. Ръчни тераси ще се изработят на стръмни и полегати терени в пожарища и сечища, а дупки с тракторен и моторен свредел ще се направят за залесяване на фиданки от топола след окончателна сеч в тополови култури.

10.3. Паша

В ТП „ДГС Самоков“ се забранява паша на едър и дребен добитък на 27 % от площта на **горските територии държавна собственост**. Площта върху която може да се осъществява паша е 67 % от общата площ на **горските територии държавна собственост**.

Забранена е пашата в насажденията предвидени за възобновителна сеч с естествено възобновяване, в част от защитните гори и в горите със специални функции съгласно техния статут, както и в насажденията и културите с височина до 3 м.

В насажденията предвидени за гола сеч и голите площи предвидени за залесяване може да се допуска паша до момента на почвоподготовката.

10.4. Добив на недървесни горски продукти

Условията и природните дадености дават възможност за годишен добив на около: 5 тона сурови билки (лайка, шапиче, жълт кантарион, мащерки, бял равнец, магарешки бодил, бъз, цикория и други), 7 тона диворастящи гъби (манатарка, пачи крак, сърнела, печурка, челядинка и други), 3 тона глог, 8 тона горски плодове (боровинки, горски ягоди, малини, къпини, шипки и други). При всички случаи това трябва да става със знанието на стопанството.

Ползването на недървесните горски продукти, когато представлява стопанска дейност, се извършва само ако е предвидено в утвърден горскостопански план съгласно чл. 117, т. 2, а когато не представлява стопанска дейност, се извършва безвъзмездно и свободно съгласно чл. 119, т. 2 от Закона за горите, а за лечебните растения съгласно Закона за лечебните растения.

10.5. Противопожарна защита

Мерките и мероприятията за защита на горите от пожари се планират за всяка горскостопанска единица независимо от собствеността на територията и са задължителни за изпълнение. Собствениците на горски територии трябва да поддържат постоянна бдителност и готовност с цел недопускане на пожари. Ежегодно кметовете и ръководителите на горскостопански единици са длъжни да изготвят планове за действие при възникване на пожари в горските масиви, както и да организират и инструктират гасачески групи. Готовите планове се съгласуват с Районната служба за пожарна безопасност и защита на населението (РСПБЗН). Необходимо е да се организира денонощна телефонна връзка със структурите на Пожарна безопасност и защита на населението при възникване на горски пожари. По време на пожароопасния сезон се забранява паленето на открит огън и извършването на огневи работи на разстояние, по малко от 100 метра от границите на горските

територии. В този смисъл е абсолютно забранено почистването на сечища чрез изгаряне на остатъци от сечта. Извършването на огневи работи в горските територии се допуска само в случаите на аварии и неотложен ремонт, съгласувано с органите на РСРБЗН. Физическите лица, преминаващи или пребиваващи в горите е задължително да спазват правилата за пожарна безопасност в тях. Паркирането на превозни средства, устройването на лагери за почивка, както и изхвърлянето на горими отпадъци трябва да става само на определените за целта места. Особено внимание трябва да се обърне на направа на нови и поддържане на стари минерализовани ивици, както и на почистването на тревните площи покрай железопътните линии и пътищата, линейните съоръжения, земеделските земи, вилните зони, туристическите хижи и други. Всички големи комплекси от култури и насаждения да се разделят с бариерни и лесокултурни прегради. Собствениците на частни гори и органите, стопанисващи държавните и общински гори трябва да осигурят подстъпи и пътища за противопожарни нужди до естествените и изкуствени водоизточници. Изкуствените водоизточници трябва да са обозначени, да са пълни с вода и в изправност.

Стопанисващите органи на горските територии в обхвата на дейност на ТП „ДГС Самоков“ са длъжни да оказват съдействие на компетентните специалисти при извършване на проверки за пожаробезопасността на горската техника, складовете, контролнопропускателните пунктове, ловните хижи и други. Ръководителите на сдружения на ловците и риболовците, трябва да инструктират своите членове относно правилата за пожарна безопасност, преди всяко пребиваване в гората.

За територията на ТП „ДГС Самоков“, дървостойките отнесени към степените за много висока и малка пожарна опасност (иглолистни култури и насаждения на сухи месторастения) заемат 7,1 % от общата площ. Основната част от дървостойките в района са със висока и средна степен на пожарна опасност, т.е. 92,9 % от общата площ.

За предотвратяване появата на пожари в гората, за ограничаване на разпространението им и бързото им потушаване, се предвижда изграждане на противопожарни съоръжения и провеждане на мероприятия, които заедно със съществуващите естествени и изкуствени прегради на огъня, ще намалят щетите от пожарите.

11. Ловно стопанство

Съгласно ловностопанското райониране на страната територията на ТП „ДГС Самоков“ попада изцяло в Рило-Родопската област. Дивечопригодната площ е 71897 ха. включваща горски и земеделски територии от всички видове собственисти.

Според зоогеографското райониране, територията попада в два района на Евросибирската подобласт:

- Планински район с преобладание на видове животни, характерни за северноевропейските иглолистни гори;
- Предпланински с преобладание на видове животни, характерни за средноевропейските широколистни гори.

Обитаващите ловни видове тук са: благороден елен, сърна, дива свиня, див заек, катерица, вълк, чакал, лисица, белка, черен пор, язовец, глухар, фазан, яребица, пъдпъдък, планински кеклик, гривек, гургулица, гугутка, зеленоглава патица. Защитени видове: дива коза, мечка, дива котка.

Освен изброените в района обитават и защитените видове – златка, невестулка и значително количество птици представители на семействата Дневни грабливи, Сови, Дроздове, Завирушки, Орехчета, Сврачки, Синигери, Зидарки, Дърволазки, Стърчиопашки, Чучулиги, Врабчови, Чинки, Кълвачи, Козодои, Лястовици, Бързолети и др.

От тях значителни щети върху приплодите на едродивечовите популации нанасят мечката и скалния орел, а върху дребния дивеч – масово разпространените мишелови. В териториите на предоставените ловни райони скитат и много безстопанствени кучета, които също допринасят за намаляване числеността на дивеча, особено по време на размножителния период чрез унищожаване на приплодите му.

12. Лечебни и защитени растения

Съгласно Закона за лечебните растения от 07.04.2000 година и Закона за биологичното разнообразие от 09.08.2002 година са направени проучвания за местоположението на естествените находища на лечебните и защитените растения на територията на ТП „ДГС Самоков“, които са:

- **дървесни видове:** черна елша, бяла елша, планинска елша, бреза, обикновен габър, бук, зимен дъб, благуна, бяла акация, мъждряна, планински ясен, бял бор, смърч, ела, офика, джанка, дива череша, дива круша, киселица, брекина, трепетлика, ива, бяла върба, сребролистна липа, едролостна липа, дребнолистна липа, планински явор;

- **храстови видове:** леска, черен бъз, червен бъз, червена калина, обикновен нокът, черен нокът, син нокът, брадавичест чашкодрян, широколистен чашкодрян, дрян, кучешки дрян, хвойна, казашка хвойна, птиче грозде, обикновена шипка, бодлива шипка, остролистна шипка, червен глог, трънка, арония;

- **полухрастови видове:** черна боровинка, червена боровинка, мечо грозде, космат зановец, пълзяща къпина, влакнеста къпина, горска къпина, малина, бодливо френско грозде, бясно дърво, черно френско грозде;

- **лиани и паразитни видове:** бръшлян, обикновен повет, алпийски повет, хмел;

- **тревни видове:** снежно кокиче, панчичева пищялка, кимион, ветрогон, петнист змиарник, лечебен устрел, бял равнец, багрилно подрумиче, рилско подрумиче, репей, див пелин, паричка, безстъблена решетка, синя жлъчка (цикория), дъбровник, лайка, магарешки бодил, вратига, глухарче, чернокос, ливадна козя брада, подбел, лечебна медуница, овчарска торбичка, тревист бъз, горска лугачка, лечебно сапунче, лютива тлъстига, бяла тлъстига, горска (бадемолистна) млечка, кипарисова млечка, обикновен звездан, бодлив гръмотрън, червена детелина, рилска глушина, синя тинтява, мочурна тинтява, жълта тинтява, петниста тинтява, червен кантарион, обикновен здравец, кървавочервен здравец, кафявоцветен здравец, зловонен здравец, часовниче, жълт кантарион (лечебна звъника), рихерова звъника, мащерка, лечебен риган, лечебен ранлист, обикновено подъбиче, обикновена мента, див джоджен, черновръх (котешка стъпка), бяла чемерика, вранско око, мразовец (есенен минзухар), пролетен минзухар, момкова сълза, жълт планински крем, петров кръст, теснолистна върбовка (пожарика), обикновен салеп, шлемов салеп, заешки киселец, теснолистен живовляк, широколистен живовляк, киселец, алпийски лапад, лечебна иглика, рилска иглика, кукуряк, съсънка, нарцисова съсънка, лютиче, синя самакитка, лечебен камшик, шапиче, червено омайниче, българско омайниче, градско омайниче, горска ягода, сребрист очибелец, горски очибелец, пълзящ очибелец, планински очибелец, блатен тъжник (брястолистно орехче), лепка, същинско еньовче, лазаркиня, вълнест напръстник, зеленоцветен напръстник, луличка, мъхнат лопен, лудо биле, червено кучешко грозде, коприва, трицветна теменуга, горска теменуга;

- **папратови видове и хвоци:** мъжка папрат, волски език, женска папрат, орлова папрат, сладка папрат, горски хвоц.

13. Защитени горски територии и зони

В териториалния обхват на ТП „ДГС Самоков“ попадат 5 защитени територии, които отговарят на т. 1 от ВКС 1.1. По смисъла на Закона за защитените територии, категориите ЗТ са както следва: Природна забележителност „Юруковото“, Природна забележителност „Черната скала“, Защитена местност „Шумнатото тепе – 1“, Защитена местност „Шумнатото тепе – 2“, Защитена местност „Чакърви поляни“.

Защитени зони от Националната екологична мрежа НАТУРА 2000 в частта ѝ по директива 92/43/ЕЕС за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за хабитатите) - по чл. 6, ал. 1, т. 1 и 2 от Закона за биологичното разнообразие са:

- Защитена зона за опазване на местообитанията „Черни рид“ – BG0000301;
- Защитена зона за опазване на местообитанията „Верила“ – BG0000308;
- Защитена зона за опазване на местообитанията „Палакария“ – BG0000617;
- Защитена зона за опазване на местообитанията „Плана“ – BG0001307;
- Защитена зона за опазване на местообитанията „Ниска Рила“ – BG0000636;
- Защитена зона за опазване на птиците „Палакария“ – BG0002084;
- Защитена зона за опазване на птиците „Рила буфер“ – BG0002129.

ОРИЕНТИРОВЪЧНА КАРТА

НА
ТП "ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО"

"САМОКОВ"

ОБЛАСТ СОФИЯ
МАЩАБ 1 : 300 000

